

La batalla dels algerians

La 'ressaca' colonial de França

La comunitat *harki* de França, uns 450.000 habitants d'Algèria, es troba en ebullició per reivindicar els seus drets.

Que es posin els vells al davant, i que es vegin les medalles". A poc a poc, una mica perduts, buscant amb els ulls els organitzadors de la manifestació per saber el que han de fer, els vells de la comunitat *harki* del barri dels Oliviers de Narbona, el pit recobert de medalles, es prenen pel braç per formar la primera fila del llarg seguici que s'està formant darrera d'ells i que es posa a poc a poc en moviment.

En l'últim moment, un jove porta corrent una bandera francesa, símbol pel qual, en aquest últim dissabte de juny, són més d'un miler de francesos-musulmans originaris d'Algèria, de totes les generacions, els que es retroben als carrers de Narbona per reivindicar els seus drets i les compensacions materials i morals que des de fa trenta anys, i malgrat els sacrificis que van fer lluitant per una Algèria francesa, els successius governs d'aquest país, tant de dreta com d'esquerra, es negen otorgar-los.

Des del dimecres 19 de juny, data dels primers incidents ocorreguts a Narbona, i dels enfrontaments que van ocasionar catorze ferits lleus entre la policia i van provocar l'arrest de quatre joves, la comunitat *harki* està en ebullició i, des de fa un mes, tota una sèrie de manifestacions es van multiplicar al sud de l'estat francès.

"El joves darrere, poseu-vos darrere els vells, sigueu disciplinats"; crida una altra veu "no volem històries avui". El que volen és recordar la història. "Som francesos, hem pagat el preu de la sang per ser francesos i estem orgullosos de ser francesos. Volem que ens reconeixin com a tals. Volem viure en pau i dignament en el país que els nostres pares han triat, ¡visca França!" cridaran tot al llarg del camí sota la mirada estranyada dels viants.

Tot i l'aspecte unitari de la manifestació, en realitat és un veritable fossat que

divideix pares i fills, un fossat simbolitzat pel rebuig dels joves *harki* a cantar la Marsellesa davant el monument als morts de Narbona on dos veterans van depositar un ram de flors.

Així mentre els primers, potser per fidelitat a uns compromisos passats, o potser per resignació, continuen respectant, malgrat la seva ingratitud, el país pel qual s'han sacrificat, els segons no suporten més ser els deixats de banda, les víctimes de la crisi econòmica i de l'atur que atribueixen a la falta de suport i d'ajuda institucional.

Trenta anys després, la comunitat de *harkis* amb els seus fills té 450.000 persones, tots de nacionalitat francesa. Tres generacions en total amb el 66 per cent d'ells que tenen menys de 20 anys. Si més o menys un terç d'ells s'ha integrat, la resta de la comunitat continua vivint en la marginació, en els mateixos blocs d'immobles que van servir per allotjar-los quan van arribar a França. L'índex d'atur entre joves és molt alt ja que, segons es calcula, el 80 per cent dels joves, després de conèixer el fracàs escolar, no tenen ni feina ni allotjament propis i han de seguir vivint amb els pares en pisos massa petits per acollir dues o tres famílies.

Així, a les reivindicacions d'ordre moral, s'afegeixen reivindicacions de caire més econòmic com "l'assignació d'una suma de 500.000 francs a tots els veterans i els seus fills, de sexe masculí, nascuts abans del juliol del 62", "l'anul·lació dels deutes en l'accés a la propietat", "pensions d'invalidesa per als veterans detinguts", o fins i tot "la prioritat en la formació professional i en els càrrecs públics".

Marginats al si de la comunitat musulmana de França com a traïdors de la seva pàtria, rebutjats per la comunitat francesa pel color de la seva pell, els *harkis*, i principalment els de la segona i tercera generació, estan farts ser els eterns esclaus, víctimes de la ingratitud d'un es-

tat que mai els ha reconegut com a fills seus, i això malgrat uns papers que els reconeixen la nacionalitat francesa.

El sùmmum de la ironia és que, sovint avui dia, en els suburbis de les grans ciutats, els millors companys de *galera* dels joves *harkis* són els *beur*, nom donat als fills de treballadors emigrats entre els quals hi ha molts algerians que van lluitar o que foren partidaris de l'independència del seu país, però que el miratge econòmic occidental ha atret d'aquest costat del Mediterrani per trobar-hi feina.

Així, malgrat el desig de diferenciar la seva revolta de la dels suburbis parisiencs, Amar Bouetta no podia negar una certa solidaritat amb aquests *beurs* que com ells pateixen l'exclusió.

Però aquesta solidaritat entre joves no la comparteixen gens alguns líders *harkis*, veterans de l'exercit francès, com el capità Abdelkader Hamadi que afirma no ser solidari "ni dels 'beurs', ni de SOS racisme, ni de les associacions antiracistes com el MRAP i la LICRA, afegint: "No cal fer amalgama, no som emigrats nosaltres, ja que ens hem traslladat d'un departament francès (Algèria) per anar a viure en altres departaments francesos i ens considerem francesos. Sense l'exèrcit d'Àfrica, avui dia, parlariem alemany a França". Molt amargat, Abdelkader Hamadi lamenta que "sempre hem cregut viure al país dels drets humans. Però ens hem enganyat, ja que si França és país dels drets de la dona, dels infants o dels emigrants mai ha estat el país dels drets dels *harkis*". Posteriorment, esdevenint més amenaçador, va reclamar que el govern no negués als infants de *harkis* allò que havia atorgat generosament als fills dels immigrants, "els mateixos que us van escopir a la cara, que van violar les nostres filles i van tirar al carrer els cadàvers dels vostres fills, si no, podeu estar segurs que les armes que hem fet servir per defensar França, tam-

Els francesos musulmans no són considerats veritables francesos.

ARXIU

bé les sabrem fer servir contra la ingratitude".

Davant aquesta agitació el govern francès, i en particular la primera ministra Edith Cresson, va decidir prendre una sèrie de mesures urgents amb la votació de crèdits valorats en més de 100 milions de francs. Almenys tres tipus de mesures estan previstes en l'àmbit financer per a la inserció professional i social, i també simbòliques per provar la gratitud de l'estat envers els *harkis*.

TRENTA ANYS D'INGRATITUD

El premi de França per la *grandeur* ha estat la deslleialtat i la falsedat. Als seus llums enlluernadors són moltes les papallones —entre les quals moltes foren catalanes— que s'han cremat les ales.

Així la història de França, i en particular, l'expansió colonial d'aquest país, està plena de clavagueres de les quals s'escapen, a vegades, uns miasmes que fan venir nàusees i aquests últims mesos han estat, a França, particularment pestilents. Així, aquest passat mes de maig, el setmanari francès *L'Événement du Jeudi* de-

dicava tot un número a aquests episodis poc rellevants d'aquesta història, dels quals els manuals escolars no acostumen a fer esment.

Un dels dossiers esmentats pel rotatiu parisenc i que, amb els esdeveniments de Narbona d'aquests últims dies acaba d'emergir a l'aire lliure, era, precisament, el dels *harkis*, aquests algerians que, allistats en l'exèrcit francès, van combatre en els diversos fronts bèl·lics, des de Verdun durant la primera Guerra Mundial per acabar a Algèria mateix on, fins el 1962, van lluitar contra el FLN i la independència del seu país.

Després dels acords d'Evian de març del 1962 que van posar fi a la guerra d'Algèria, dels 200.000 *harkis*, francesos-musulmans veterans de l'exèrcit francès, 68.000 es refugien a França per escapar a les represàlies. Entre el 1962 i el 1964, amb les seves famílies són 140.000 els que desembarquen a Marsella o en altres ports del mediterrani prop dels quals seran allotjats en campaments.

En el seu article, publicat en el número 102 de la revista *L'Histoire* i reprès per

L'Événement du Jeudi, Guy Pervillé explica com, després de perpetuar la tradició de l'exèrcit colonial de fer combatre indígenes per aprofitar la seva coneixença del terreny i de l'adversari, els *harkis* van ser abandonats a les matances l'endemà de la independència.

"Els francesos-musulmans foren maltractats perquè no eren considerats, llevat d'algunes excepcions, com a veritables francesos" afirma Pervillé, que troba una explicació "en la concepció gaulliana de la nació, arrelada en una llarga història comuna: "en realitat hi ha a Algèria una població amb la qual tot ens divideix: l'origen ètnic, la religió, la manera de viure, i no s'ha fet res per acabar amb aquesta situació", i l'autor es pregunta si, una vegada a França, "el destí reservat als *harkis* i els seus fills no la va fer perdurar".

Així "el mot *harki* ha agafat una connotació pejorativa: en el pitjor dels casos, es tracta d'un traïdor a la seva pàtria; en el millor, d'un desgraciat enganyat i abandonat pel colonialisme".

Pere Codonyan